

Samenvatting Wetsvoorstel kinderopvang Caribisch Nederland

Let op: in deze samenvatting worden de hoofdlijnen van het wetsvoorstel beschreven. Voor een complete en gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar het algemene deel van de Memorie van Toelichting.

Wetsvoorstel Kinderopvang Caribisch Nederland

Het programma BES(t) 4 kids wil voor alle kinderen in Caribisch Nederland goede, veilige en betaalbare kinderopvang aanbieden. De focus ligt op het creëren van een veilige en zorgzame omgeving voor kinderen die voor alle gezinnen toegankelijk is, zodat elk kind de kans heeft om zich volop te ontwikkelen. De basisregels voor kindercentra en gastouders in Caribisch Nederland worden in een wet vastgelegd.

Waarom dit wetsvoorstel?

Op dit moment is er al een Eilandsverordening Kinderopvang waarin veel kwaliteitseisen voor de kindercentra en gastouders zijn opgenomen. Er is ook al een tijdelijke subsidieregeling voor de kinderopvang om de kwaliteit te kunnen verbeteren en de kosten voor ouders te verlagen. In het wetsvoorstel worden de kwaliteitseisen op wetsniveau duurzaam vastgelegd. Daarnaast regelt het wetsvoorstel structurele financiering die in de plaats komt van de tijdelijke subsidieregeling. Daardoor kan er structureel voor goede, veilige en betaalbare kinderopvang worden gezorgd. Elk kind krijgt op deze wijze de kans om zich volop te ontwikkelen.

Werking van het kinderopvangstelsel

Verantwoordelijkheden van verschillende partijen

Om de kinderopvang in Caribisch Nederland goed te laten functioneren, spelen verschillende partijen een rol. De **Rijksoverheid** is de beleidsmaker en wetgever, en stelt door middel van dit wetsvoorstel de kaders vast voor de kinderopvang in Caribisch Nederland. Daarnaast is de **Rijksoverheid** verantwoordelijk voor de vormgeving en uitvoering van de bekostiging van de kinderopvang. Het **openbaar lichaam** is de lokale beleidsmaker, en stelt binnen de kaders van dit wetsvoorstel de lokale Eilandsverordening kinderopvang vast. Het **openbaar lichaam** is ook de vergunningsverstrekker en -intrekker: alleen kindercentra en gastouders die een exploitatievergunning hebben gekregen van het openbaar lichaam, mogen kinderopvang aanbieden. De **kindercentra en gastouders** zijn de aanbieders van de kinderopvang op de eilanden. De **Inspectie van het Onderwijs** zal worden aangewezen als toezichthouder op de kwaliteit van de kinderopvang, en kan ook handhaven als aanbieders niet aan de kwaliteitseisen voldoen. Tot slot is de **Rijksoverheid** ook systeemverantwoordelijke voor de kinderopvang. Dat betekent dat de Minister van SZW bij taakverwaarlozing door het openbaar lichaam kan ingrijpen.

Zie hierover artikel 3.3, 2.1, 5.1, 5.6 en 5.23.

Verschillende vormen van kinderopvang

Kinderopvang is het bedrijfsmatig of tegen betaling verzorgen, opvoeden en bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen tot de eerste dag van de maand waarop het voortgezet onderwijs voor die kinderen begint. Er zijn verschillende vormen van kinderopvang mogelijk:

- Dagopvang: opvang van kinderen in de leeftijd van 0 tot 4. Vanaf 4 jaar geldt de leerplicht en gaat een kind naar de basisschool.
- Buitenschoolse opvang: opvang voor kinderen die naar de basisschool gaan, voor of na schooltijd en tijdens vrije dagen en schoolvakanties.
- Flexibele opvang: opvang voor kinderen in de leeftijd van 0-12 's avonds, 's nachts of in het weekend.

Kinderopvang kan geboden worden door een kindercentrum of door een gastouder. Een gastouder biedt opvang aan maximaal 6 kinderen in de leeftijd van 0-12 aan huis bij de gastouder, of bij een van de ouders van de kinderen in de groep thuis. Als het wetsvoorstel in werking treedt, kan gastouderopvang en flexibele opvang alleen gesubsidieerd worden door de overheid als het openbaar lichaam deze vorm van opvang toestaat.

Zie hierover artikel 1.1.

Exploitatievergunning

Om kinderopvang te mogen aanbieden heeft een gastouder of een kindercentrum een exploitatievergunning nodig. Deze moet worden aangevraagd bij het openbaar lichaam. Het wetsvoorstel verandert dit niet. Het bestuurscollege besluit of de exploitatievergunning wel of niet wordt verstrekt. Het bestuurscollege wint daarvoor advies in bij de kwaliteitscommissie en vraagt de Inspectie van het Onderwijs om te onderzoeken of de organisatie kan voldoen aan de geldende kwaliteitseisen.

Zie hierover artikel 2.1.

Kwaliteit

Integrale voorziening en een goede aansluiting met het onderwijs

In dit wetsvoorstel wordt uitgegaan van kinderopvang als integrale voorziening: opvang die (financieel) toegankelijk is voor alle gezinnen en waar kinderen spelenderwijs en gericht worden gestimuleerd in hun ontwikkeling ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van ontwikkel- en leerachterstanden. Dit betekent dat alle vormen van kinderopvang in Caribisch Nederland zich moeten richten op het stimuleren van taalvaardigheden, rekenvaardigheden, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden. In de dagopvang van kindercentra zal hiervoor een speciaal programma voor voorschoolse educatie moeten worden aangeboden. Voor de buitenschoolse opvang, gastouderopvang en flexibele opvang geldt dat aantoonbaar moet worden gemaakt dat het aanbod ook is gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen.

Zie hierover artikel 2.2.

Daarnaast is het wetsvoorstel erop gericht dat kinderen zich doorlopend en goed blijven ontwikkelen en de overgang van de kinderopvang naar de basisschool soepel verloopt. Kindercentra en gastouders moeten de ontwikkeling van kinderen volgen en er moeten afspraken worden gemaakt tussen kinderopvang en scholen over hoe de overgang wordt georganiseerd. Bovendien worden basisscholen verplicht om in groep 1 en 2 een programma voor voorschoolse educatie aan te bieden, als vervolg op het programma voor voorschoolse educatie dat door de dagopvang (0-4) wordt aangeboden. Kindercentra, gastouders en scholen worden daarnaast verplicht om deel te nemen aan het halfjaarlijks overleg dat door het openbaar lichaam wordt georganiseerd over de doorlopende ontwikkeling van kinderen.

Zie hierover artikel 2.15, 2.16, en 6.4.

Verantwoorde kinderopvang en kwaliteitseisen

Alle kindercentra en gastouders moeten verantwoorde kinderopvang aanbieden. Verantwoorde kinderopvang is als volgt beschreven in het wetsvoorstel: *'het in een veilige en gezonde omgeving bieden van emotionele veiligheid aan kinderen, het bevorderen van de persoonlijke en sociale competentie van kinderen, de socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen, en het spelenderwijs en doelgericht stimuleren van taalvaardigheden, rekenvaardigheden, motorische vaardigheden en sociaal-emotionele vaardigheden ten behoeve van een doorlopend ontwikkelingsproces voor kinderen.'*

Zie hierover artikel 2.2.

Ten behoeve van verantwoorde kinderopvang zijn verschillende kwaliteitseisen in de wet opgenomen. *Zie hiervoor artikel 2.3 tot en met 2.14.* In onderstaand schema staan de belangrijkste kwaliteitseisen vermeld. In lagere regelgeving worden deze eisen nader gespecificeerd. Zo zal worden gespecificeerd welke elementen moeten worden beschreven in het pedagogisch beleidsplan van kindercentra.

Kindercentra	Gastouderopvang en flexibele opvang
<ul style="list-style-type: none"> A. Pedagogisch beleid voeren dat resulteert in verantwoorde kinderopvang, en dit beleid schriftelijk vastleggen. B. Veiligheids- en gezondheidsbeleid voeren dat resulteert in een veilige en gezonde omgeving voor de kinderen, en dit beleid schriftelijk vastleggen. C. Ontwikkeling van kinderen volgen middels een gestandaardiseerd meetinstrument.* D. Voldoende speel- en slaap- en buitenruimte voor kinderen, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen. E. Groepsgrootte en beroepskracht-kindratio afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen. F. Beroepskrachten dienen zodanig te zijn opgeleid en gekwalificeerd dat zij verantwoorde kinderopvang kunnen bieden. G. Personeel dient over een VOG te beschikken. H. Implementeren van het stappenplan melden huiselijk geweld en kindermishandeling. I. Meld-, overleg- en aangifteplicht bij vermoedens strafbare feiten binnen de kinderopvanglocatie.* J. Aanstellen van een klachtencommissie. K. Aanstellen van een oudercommissie door organisaties met meer dan 50 kinderen. 	<ul style="list-style-type: none"> A. Pedagogisch beleid voeren dat resulteert in verantwoorde kinderopvang, en dit beleid schriftelijk vastleggen. B. Veiligheids- en gezondheidsbeleid voeren dat resulteert in een veilige en gezonde omgeving voor de kinderen, en dit beleid schriftelijk vastleggen. C. Ontwikkeling van kinderen volgen middels een gestandaardiseerd meetinstrument.* D. Voldoende speel- en slaap- en buitenruimte voor kinderen, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen. E. Groepsgrootte gastouders: maximaal 6. F. Gastouders / beroepskrachten dienen zodanig te zijn opgeleid en gekwalificeerd dat zij verantwoorde kinderopvang kunnen bieden. G. Gastouder / personeel dient over een VOG te beschikken. H. Implementeren van het stappenplan melden huiselijk geweld en kindermishandeling.

* Deze kwaliteitseisen zijn nieuw ten opzichte van de eisen in de Eilandsverordening.

Toezicht en handhaving op de kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs zal, *op basis van artikel 5.1*, worden aangewezen als toezichthouder op de kwaliteit van de kinderopvang in Caribisch Nederland. De inspectie heeft de taak om de kwaliteit van de kinderopvang te beoordelen en te bevorderen. De inspectie zal samenwerken met lokale inspecteurs van Bonaire en Sint Eustatius, omdat de inspectie niet altijd zelf aanwezig kan zijn op de eilanden. De lokale inspecteur kan bijvoorbeeld bezoeken brengen aan locaties, en in ernstige gevallen het openbaar lichaam benaderen om te handhaven. De inspectie en het openbaar lichaam stellen hierover een samenwerkingsovereenkomst op. De inspectie blijft wel verantwoordelijk voor het toezicht.

Werkwijze inspectie

De inspectie zal, in samenwerking met de lokale inspecteurs, tenminste een keer per jaar de kinderopvanglocaties bezoeken. De inspectie onderzoekt dan of de locatie voldoet aan alle eisen in de wet en lagere regelgeving. De inspectie doet dat aan de hand van een onderzoeks- en waarderingskader, dat in de aankomende periode zal worden ontwikkeld.

Het bezoek kan aangekondigd maar ook onverwachts zijn. De inspecteur kijkt niet alleen of op papier aan de wet wordt voldaan, maar zal ook in de groepen komen kijken. De inspecteur voert gesprekken met het bestuur en het management, de medewerkers en soms ook met kinderen en ouders. De bevindingen bespreekt de inspecteur met het kindercentrum of de gastouder. De bevindingen worden ook vastgelegd in een rapport. Het rapport zal, samen met de reactie van de organisatie op het oordeel van de inspectie, openbaar worden gemaakt.

Zie hierover artikel 5.2 en 5.4.

Handhaving

De inspectie zal, zeker de eerste jaren na de inwerkingtreding van de wet, vooral stimulerend toezicht uitvoeren. Dat betekent dat het toezicht gericht is op het verbeteren van de kwaliteit van de opvang. Als de inspectie gebreken constateert bij een kindercentrum of gastouder, dan kan de inspectie een opdracht geven om dit te herstellen. Aan die opdracht zit een hersteltermijn vast. In de situatie dat de veiligheid en gezondheid van kinderen en personeel in het geding is, zal de Inspectie meteen vanaf het begin optreden.

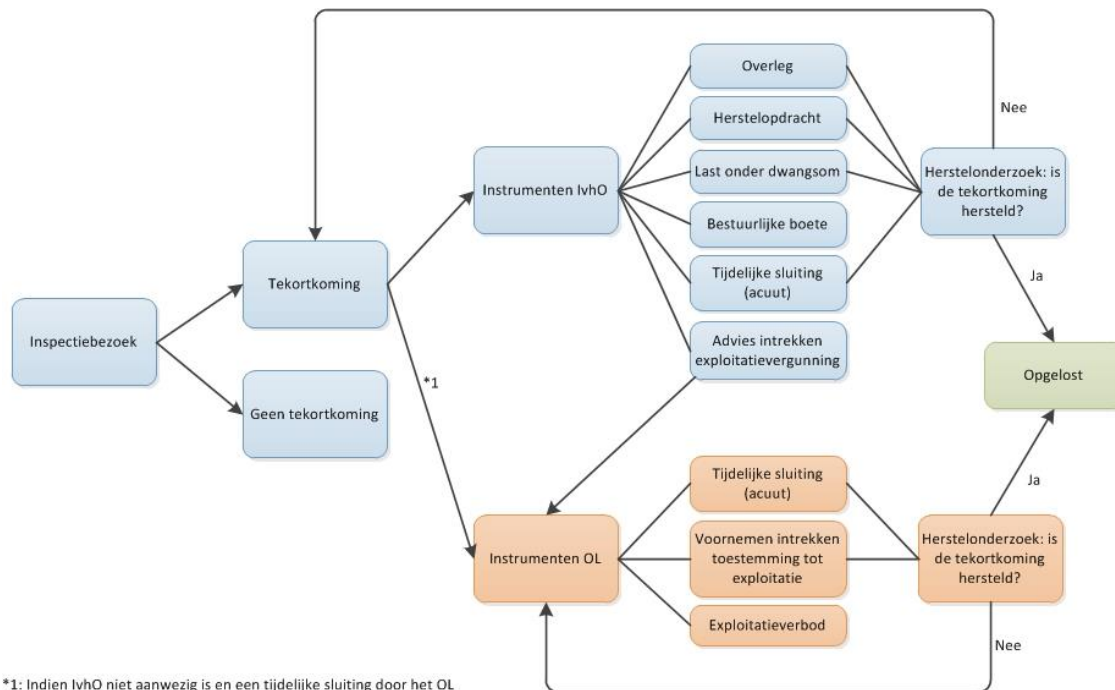
Zie hierover artikel 5.5.

Het wetsvoorstel Kinderopvang Caribisch Nederland regelt een aantal extra instrumenten die de inspectie in mandaat van de minister van SZW kan inzetten als kindercentra of gastouders niet voldoen aan de kwaliteitseisen:

- een last onder dwangsom koppelen aan een herstelopdracht. Dat betekent dat als de organisatie de opdracht niet op tijd uitvoert, de organisatie de dwangsom moet betalen;
- een boete opleggen als er sprake is van bewuste misleiding;
- een kinderopvanglocatie tijdelijk sluiten als er sprake is van een acute noodsituatie waarbij de veiligheid of gezondheid van kinderen in gevaar is. Dit besluit kan ook worden genomen door het openbaar lichaam als de inspectie niet aanwezig of direct bereikbaar is;
- het openbaar lichaam adviseren om een exploitatievergunning in te trekken als een kinderopvangorganisatie de regels steeds opnieuw overtreedt.

Zie hierover artikel 5.7 tot en met 5.19.

In onderstaand schema staan de handhavinginstrumenten samengevat.

Financiering

Kindercentra en gastouders kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor financiering door het Rijk: de zogenoemde kinderopvangvergoeding. Zie hierover artikel 3.3. Het proces van de vergunningverlening en de financiering zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Deze taken worden door het openbaar lichaam en de uitvoeringsorganisatie van het Rijk in nauwe samenwerking uitgevoerd (Figuur 1).

Figuur 1: Samenwerking Rijk en openbare lichamen

De financiering is gebaseerd op drie belangrijke pijlers: (1) de Rijksoverheid bekostigt kindercentra en gastouders rechtstreeks; (2) er wordt gebruik gemaakt van actuele gegevens over het gebruik van de kinderopvang; en (3) ouders betalen een ouderbijdrage waarvan de hoogte afhangt van hun vastgestelde inkomen. In Figuur 2 is dit systeem op hoofdlijnen weergegeven.

Figuur 2: Stelsel financiering op hoofdlijnen

Voorwaarden

Om recht te hebben op kinderopvangvergoeding, moeten kindercentra en gastouders aan verschillende voorwaarden voldoen. Op hoofdlijnen zijn deze als volgt:

- Kindercentra en gastouders moeten bij hun aanvraag voor de kinderopvangvergoeding aantonen dat zij in het bezit zijn van een exploitatievergunning.
- Er kan in principe alleen een kinderopvangvergoeding worden aangevraagd voor kinderen die staan ingeschreven op het eiland.
- Afspraken tussen de ouder en het kindercentrum of de gastouder zijn in een schriftelijke overeenkomst vastgelegd. In de overeenkomst zijn in elk geval de duur van de overeenkomst, het aantal dagdelen opvang per maand en het soort opvang opgenomen.
- Het kindercentrum of de gastouder vraagt geen verplichte of vrijwillige aanvullende financiële bijdrage van de ouders voor de opvang.
- Kinderopvang moet voor alle ouders toegankelijk zijn en er mogen geen beperkingen aan de toelating van kinderen worden opgelegd.

Zie hierover artikel 3.5 tot en met 3.12.

De overheid (Rijk en openbaar lichaam) kan een maximum stellen aan het aantal kindplaatsen op een eiland waaraan de kinderopvangvergoeding wordt verstrekt. Als er geen maximum is, dan zal de kinderopvangvergoeding worden verstrekt aan alle aanbieders die voldoen aan de voorwaarden. Als er wel een maximum is, dan komen aanbieders in aanmerking voor de kinderopvangvergoeding totdat het maximum aantal plaatsen is bereikt. Dit zal in de komende periode verder worden uitgewerkt.

Zie hierover artikel 3.4.

Hoogte kinderopvangvergoeding

De hoogte van de totale kinderopvangvergoeding waarvoor kindercentra en gastouders in aanmerking komen wordt gebaseerd op de kinderopvangvergoeding per kind en het in de schriftelijke overeenkomst overeengekomen aantal dagdelen kinderopvang per maand.

In 2021 zal een onderzoek naar de kostprijs van de kinderopvang worden uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zal de hoogte van de kinderopvangvergoeding worden vastgesteld. De kinderopvangvergoeding moet de kindercentra en gastouders in staat stellen om verantwoorde kinderopvang te kunnen bieden.

Toezicht op de kinderopvangvergoeding

Om misbruik van de kinderopvangvergoeding tegen te gaan, krijgt de uitvoeringsorganisatie bevoegdheden om hier toezicht op te houden. De uitvoeringsorganisatie kan ook handhavend optreden. In het geval van bewuste misbruik kan de uitvoeringsorganisatie sancties opleggen zoals een bestuurlijke boete.

Ouderbijdrage

De hoogte van die ouderbijdrage hangt, net als nu, af van het inkomen van de ouders. De Rijksoverheid besluit in 2021 welke ouderbijdrage ouders gaan betalen vanaf 2022. Voor ouders die (samen) meer dan \$25.000 bruto per jaar verdienen, wordt nu gedacht aan een ouderbijdrage van ongeveer:

- \$100 tot \$150 per maand voor 5 dagen dagopvang per week;
- \$50 tot \$75 per maand voor 5 dagen buitenschoolse opvang per week.

Als een kind de helft van de tijd naar de opvang gaat, dan betaalt de ouder ook de helft van de ouderbijdrage.

De genoemde bedragen kunnen nog gaan veranderen. Dat geldt ook voor de inkomensgrens van \$25.000.

Ouders die een lager inkomen hebben dan \$25.000 per jaar, betalen vanaf 2022 ongeveer \$40 per maand voor dagopvang en \$25 voor de buitenschoolse opvang. Ouders kunnen daarvoor een aanvraag indienen bij de Rijksoverheid. Ook kan het openbaar lichaam besluiten de ouderbijdrage volledig te compenseren voor gezinnen die in armoede leven. Voor die ouders is de kinderopvang dan gratis.

Zie hierover artikel 3.13 tot en met 3.15.